

Aan de rivier

COLUMN

door **Tony van der Meulen**

In Lith staan ze kennelijk graag een beetje stevig op de dijk. In eetcafé Ma-ma (de voormalige dorpskroeg uit Antoon Coolens 'Dorp aan de rivier') krijg ik een flinke portie gebakken aardappelen en de kip heeft goed in het vet gelegen. Bij Betsies Boetiek aan de overzijde van de markt start de damesmode bij maat 42 om door te lopen tot stormvaste omvangen ver boven de 50. Ik ben in Lith omdat de plaatselijke kunstenares Ans Jager 'Dorp aan de rivier' uit 1934 heeft omgetoverd tot een grote theaterproductie, die gisteravond met ruim honderd spelers in première is gegaan.

Ter voorbereiding blader ik thuis in mijn oude literatuurboeken. Maar de literatoren trokken destijds hun deftige neus op voor een volksschrijver als Antoon Coolen. Willy Corsari (wie kent haar nog?) haalt het nog net met de wat laffe doodoener 'of het literatuur is weten wij niet, maar schrijven kan zij!'. Van Antoon

Een stel zwakbegaafde halvegaren bezat zich rond een doodsbaar

Coolen met zijn rauwe werkelijkheid in glimmende en galmende zinnen ontbreekt ieder spoor.

Rond de Lithse markt taxeer ik welke gebouwen Antoon Coolen hier in de jaren dertig van de vorige eeuw nog heeft gezien. Veel

nieuwbouw is hem bespaard gebleven, maar een oude werkplaats staat er nog authentiek bij, met op de verweerde muur de geëmailleerde bordjes 'Erkend watertechnisch installateur' en 'Gasfitter'. Ik droom weg bij het uithangbord 'Philips, triomf der techniek'. Het waren tijden!

Via café Veerzicht, waar als het donker wordt de gordijnen dichtgaan (niet iedereen hoeft alles te zien) loop ik door een steegje en ineens openbaart de Maas zich in al haar pracht. 'Dorp aan de rivier' wordt gespeeld op de rivieroever bij een klein wiel, vlak naast het veer, waarvan de kettingen bij Antoon Coolen zo angstaanjagend rammelen in de nachtelijke storm.

Met superlatieven moet je altijd oppassen, want wie weet zie ik binnenkort iets dat nog weer mooier is. Maar ik waag het er toch maar op: het tijdelijke schouwtoneel aan de Maas bij Lith heeft het mooiste decor dat ik ooit heb gezien. Ga maar na! De voorstelling begint om negen uur met als belangrijkste figurant de rode zon, die ondergaat aan de horizon waar ook nog steeds de Maas stroomt. Het toneel is meer dan een kilometer diep en strekt zich uit langs de meanderende dijk. Het begint meteen al met prachtige muziek waarbij in de verte, eerst als een stipje, de hoofdpersoon, dorpsarts Tjerk van Taeke, komt aangalopperen. Is dit film of gebeurt het echt? Een koets met snuivende paarden stuift langs de tribune en verdwijnt na een tijdje in de heilige eindeloosheid. Terwijl op de voorgrond zwakbegaafde halvegaren zich liederlijk bezatten rond de doodsbaar van een dorpsgenoot, spelen kinderen een eind verderop onder een prachtige boom, probeert een lichtzinnig type, van wie je ook op afstand ziet dat ze niet wil deugen, een oude schipper te verleiden, is het hooien nog zwaar handwerk en wordt de groenteboer bevoorradat vanaf een kar, voortgetrokken door een onverstoorbare Bels. Een uren durend schilderij van de bonkige werkelijkheid, en maar hopen dat het vanuit bozige luchten niet te veel gaat donderen.

Als ik na afloop langs de dijk mijn auto zoek, blijk ik omringd door Polen. Het 'Dorp aan de rivier' is aan een actueel vervolg toe.

➔ Reacties? column.tvdmeulen@brabantsdagblad.nl